

התוס' ב"ק ע"ב) פרים הנשרפין אין מטמאין טומאת אוכלין, רק דמשכחת טומאה באימורין לר"ש כתוס' מנחות ק"א משום דאכילת מזבח שמה אכילה, ואע"ג בנטמא החלב והבשר קיים זורק את הדם, מ"מ אמר בירושלמי יומא פרק ב' שעירים דפרים הנשרפין אבדו אימורים לא יזרק את הדם דלא הוה אכילת מזבח.

אבל אכתי תקשי איך הוכשרו האימורין, דבפסחים כ' אמרי' בפרה של זבחי שלמים והעבירה בנהר דע"י העור הוכשר הבשר משום יד ושומר להכשר, אבל הרי בחולין קכ"ח בעי ר' ירמי' המשתחוה לחצי דלעת אסרה מהו שתעשה יד לחבירתה והוא אליבא דר"ש דאוכל שאינו יכול להאכילו לאחרים דלא דמי לשאר ידות דהכא אוכל גמור הוא אבל דבר אחר גרם לו שאינו ראוי להאכילו לאחרים ע"י"ש בתוס', וא"כ הכ"נ רק העור נעשה יד ושומר משום דהעור מצד עצמו לא הוה אוכל אבל הכא דגם הבשר אינו מקבל טומאה לר"ש משום שאינו יכול להאכילו לאחרים, א"כ איך הוכשר הבשר ומה מקשה ר"ש לשיטתו ע"כ הקושי'.

ותירין על זה בנו הגאון בעל חזון נחום זצ"ל: ולענד"נ לתרין דבכריתות כ"א גבי נבלת בהמה אין צריכה הכשר כגון דאיכא פחות מכזית נבלה וצירפה לפחות מכביצה אוכלים כו', דמבואר דמשום הנבלה שסופו לטמא טומאת אוכלין גם הבצק שעמו אין צריך הכשר, וכ"כ הר"מ מפורש בפ"ג מטו"א שאין הכל צריך הכשר ועיי' חי' הרמ"ל בעוקצין שהסביר עפ"י תוס' ב"ק ע"ב דסופו לטמא טומאת אוכלין שא"צ הכשר היינו דחשבינן כאילו הוכשר במים וכאילו נגע בשרן, ממילא גם שאר האוכלין המחוברין לו מוכשרין ונטמאין עמו.

ולפי"ז מתורצת הקושי' הנ"ל, דר"ג מקשה כה"ג ביוה"כ יוכיח, ולא תקשי האיך הוכשרו האימורין משום דהכא בפרים הנשרפין דהבשר סופו לטמא טומאת אוכלין ממילא גם האימורין א"צ הכשר, דהו"ל כאילו הוכשר במים וכמו שהוכשר הבצק אע"פ שלא בא עליו מים, ואע"ג דזבוחים ק"ה אמרי' דפרים הנשרפין אין מטמאין בפנים דעדיין אין סופן לטמא טומאת אוכלין דמחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי, מ"מ כתב בפנים מאירות לזבחים שם דאליבא דר"ש דכל העומד לזרוק כזרוק דמי מקרי גם בפנים סופן לטמא טומאת אוכלין, וא"כ מקשה הכא שפיר ר"ש לשיטתו עכ"ד.

★★

★★

בגמ': איילמא תמיד ממש מי לא בעי מינם פורתא מי לא בעי עייל' לבית הכסא וכו'.

החכמת שלמה (או"ח סי' פה) מסופק אם מותר לאדם להרהר בו יתברך כשאותו אדם נמצא בבית המרחץ או בבית הכסא, וכתב דיש להוכיח דשרי מדלא פריך הכא בשמעתיך מה יעשה רבי שמעון בהך קרא בשויתי ה' לנגדי תמיד דמי לא בעי למינם פורתא ומי לא בעי למיעל לבית הכסא, אע"כ דמותר להרהר במציאותו יתברך בבית, וגם לא שייך למיפרך מי לא בעי מינם פורתא די"ל בכל החלומות הם מהרהורי דיומא, ואם מחשב בו יתברך תמיד גם בלילה הן כן רעיוניו ושייך ביה תמיד.

בספר נחל אשכול (הל' תפלה וק"ש סי' יב אות כח) התיר גם כן להרהר באחדות השי"ת במקומות אלו, והביא בשם גדול א' שזהו הביאור בשיר היחוד ליום ג' "כל טנופת לא תטנפך", ועיין בהגהות מקור חסד על ספר חסידים (סי' קנו אות ז).

★★

בגמ': חייב אדם ל'משמש תפילין כל שעה ושעה.

בהל' פרה (פ"ז ה"ג) כתב הראב"ד בהשגות דלא שייך לשמור לשני דברים בבת אחד, ולכן אם מילא מי חטאת לשני אדם בבת אחת נפסל בהיסח הדעת דאי אפשר שלא יסיה דעתו מא' מהן.

על פי זה הקשה בשו"ת שואל ומשיב (מהדורא א' ח"ב סי' עה) קושיא עצומה, דאם כן איך הי' הכהן גדול לובש גם הציץ וגם תפילין שבין הציץ למצנפת, והא כיון דצריך שלא יסיה דעתו מהציץ כדדרשינן מוהיה על מצחו תמיד, וכן מהתפילין כדילפינן מציץ, ואם כן לפי דברי הראב"ד הרי ל"ש בשני דברים שלא יהי' היסח הדעת, עיי"ש מה שתירץ.

ולכאורה יש ליישב דלענין פרה אדומה בעינן "שמירה" וכדכתיב למשמרת. ולשמור במחשבתו על שני דברים בבת אחת אינו בגדר האפשרות, משא"כ בציץ ותפילין שאינו רק שלא יסיה דעתו לדברים אחרים, ואם כן כל שאין מחשבתו משוטטת בדברים אחרים, רק באלו, תו לא הוי היסח הדעת.

★★